

PRAVNI TEMELJI RIBARSKE PRIVREDE

U toku su prvi izbori radničkih savjeta u poduzećima našeg slatkovodnog ribarstva. Imali smo već prilike govoriti o osnovnim pitanjima koja su skopčana s tim izborima. Uprava tih poduzeća dobiva na taj način nove bitne elemente unutarnje čvrstoće i stalnosti u socijalističkom smislu, općenarodna imovina dobiva još jače garancije dobrog rukovodstva i skrbi.

Upravljanje državnim privrednim poduzećima po radničkim savjetima, to jest po njihovim radničima, izraz je nove socijalne i pravne stvarnosti. Pravna pak stvarnost znači pravnu jasnoću. Socijalističko vlasništvo, pojam općenarodne imovine predstavlja rezultat oslobodilačke borbe koju su naši narodi vodili za vanjsko i unutarnje oslobođenje. Zato i jesu Ustav FNRJ i ustavi svih narodnih republika u posebnim članovima naglasili i objasnili pojam općenarodne imovine, izato su donešeni posebni zakonski propisi za zaštitu općenarodne imovine.

Govorimo danas opet o tim pitanjima, jer je povreda tih načela krivolovstvom u ribarstvu još uvijek na dnevnom redu. U više navrata smo se dotakli toga zla, ali ono još nije iskorišteno kako bi trebalo. Nadležnim narodnim vlastima podnešene i podnašane su te se i nadalje podnose mnoge prijave. Ministarstvo ribarstva NRH prati te žalosne pojave i čini sve što može, da bi im učinilo kraj. Ipak se ne može reći, da je već postignut značajan uspjeh u tome pravcu. Po svim iskustvima čini se, da će biti potrebno još više razjašnjavanja radi konačnog ustaljenja javno-upravne prakse zaštite općenarodne imovine, što je predstavljaju naše javne vode i njihovo blago. Radilo se o upotrebi eksploziva, o zloupotrebi niskog vodostaja (po-

štvaljanje vrški, stavljanje brana, zatvaranje vode), o hvatanju ribe opijene močenjem lana itd. ili drugim načinima i oblicima krivolovstva, uvijek se postavlja isto pitanje, naime pitanje jasnog zakonskog fiksiranja krivičnog značaja i krivičnog gonjenja takvih čina i postupaka. Kao primjer takva fiksiranja navodimo najnoviji Zakon o slatkovodnom ribarstvu NR BiH.

Član 1. toga Zakona nedvoumno kaže:

»Ribe u tekućim vodama, jezerima, stajaćim vodama na državnom zemljištu i u vodama koje nastaju od poplave dok su u vezi sa pomenutim vodama, na teritoriji NR BiH su općenarodna imovina.«

Član 5. kaže:

»Državni organi, ribarska preduzeća kao i organizacije koje se bave ribarstvom, dužni su da posvećuju potrebnu pažnju gajenju, čuvanju i zaštiti riba i da preduzimaju sve mjere za unapređenje i usavršavanje ribarstva.«

Članovi 4. i daljnji govore jasno o tome što se smije i što se ne smije, a naročito treba navesti članove 39—43. »Kaznene odredbe«. Tu je točno rečeno; pod kojim osjetljivim kaznenim sankcijama stoje u BH oni delikti, koji su na primjer kod nas na dnevnom redu i koji pune sve te brojne prijave. Takve odredbe daju dobru podlogu za sistematsko suzbijanje krivolovstva, jer pruže Vlastima formalne i stvarne mogućnosti da pozovu na odgovornost krivce, počinitelje.

Iako i postojeći drugi propisi jasno pokazuju smjer za progon, to nema dvojbe, da bi jedan poseban Zakon o slatkovodnom ribarstvu, sličan spomenutom bosansko-hercegovačkom, bio najbolji instrument za suzbijanje krivolovstva. Taj Zakon koji se sprema

da

deno
) i
vanje
i za

almo-
1950.
o) i će

dresu
i kod
sada.

dalje-
radi
ikra
učilac
javno

poši-
vrati

na po
asada,

kako za cijelu zemlju, tako i za pojedine narodne republike, a čije bi ubrzano stupanje u život odgovaralo ozbiljnoj potrebi, sadržavalo bi rješenje svih mučnih pitanja, što ih postavlja svagdašnjica ribarstva i ribarske privrede. Valja bez ograničenja priznati, da slatkovodno ribarstvo nije neka sporredna grana privrede, nego važan fak-

tor u našem privrednom razvitku, te da mu zato pripada stvarna zakonska zaštita. Općenarodna imovina ne smije se upropašćavati ni kad se radi o malim vrijednostima, a kamo li o milijonskim. Nacrti i praksa postoje u izdašnoj mjeri. Izvršenje tog zakonodavnog zadatka neće prema tome biti nerazmjerno teško.

NASAĐIVANJE ŠARANA U VISOVAČKOM JEZERU, MIŠOVICI I IMOTSKOM JEZERU

Ministarstvo ribarstva nastoji, u svrhu povećanja produkcije riba u našim otvorenim vodama, privesti proizvodnji i sve one vode, koje još nisu u intenzivnijoj mjeri uključene u nju.

U tu se svrhu vrši poribljivanje pojedinih voda sa dobrim vrstama riba, kojih u njima još nije bilo, a koje bi vrste po prirodnim uslovima tih voda mogle dobro uspijevati. Time bi se povećala proizvodnja riba. Prije dvije godine nasadeni su šarani u Vransko jezero, gdje dobro uspijevaju, pa je tako prirast riba u tom jezeru znatno povećan.

Rukovodeći se ovim primjerom, u proljeće 1949. godine izvršeno je nasadivanje šarana u slijedećim vodama: Visovačkom jezeru, bari Mišovici u Rvatačkom polju kod Sinja i u periodičkom jezeru kod Imotskog. U svim ovim vodama postoji prirodna mogućnost da nasad šarana uspije, kako vidimo iz slijedećega:

Visovačko jezero je prošireno komito donje Krke iznad Skradinskog Bu-ka. Ovo jezero ima više karakter visinske salmonidske, nego nizinske ciprinidske vode, i u njemu živi jezerska pastrva. Uz pastrvu živi u ovom jezeru: jegulja, crvenookica (Scardinius), oštru-

lja (Aulopiga) i klen. Sve su, osim pastrve i jegulje, bezvrijedne ribe.

Ovo jezero ima većih uvala, koje su pliće od ostalog dijela jezera. Na tim se plićacima voda jače ugnijava, nego li u ostalom dubljem dijelu jezera, pa na taj način ima i dovoljno prirodne hrane za šarana. Stoga je moguće da u tome jezeru, pored pastrve žive i šarani, koji će iskorištavati ona toplija i plića mjesta u jezeru, što ih pastrva ne iskorišćuje. Tako će i prirast riba u njemu biti veći.

Nasadivanje šarana u tom jezeru izvršeno je 25. IV. 1949. Nasadeno je: 21 kom. matica šarana i to 8 ženki i 16 mužjaka, koji su imali 3—4 kg po komadu. Osim toga je nasadeno i 1800 kom. šaranskog mlađa u težini od 2—3 dkg po komadu.

Mišovica je malo jezero kod sela Rvačko u dolini Cetine. Površina je kod niskog vodostaja nekoliko hektara. Voda je plitka, ljeti se jako ugnijava, a to su povoljni uslovi za šarana, kojega dosada još nije bilo u toj vodi. Zbog male površine nema veće gospodarske važnosti. Ovo je jezero nasadeno šaranima 26. IV. 1949., i to sa: 6 kom. matica od kojih su 2 ženke i 4 mužjaka i 40 kom. mlađa iste veličine kao i u Visovačkom jezeru.